

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเป็นมาของสถาบันอุดมศึกษาไทย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงพระราชทานพระบรมราโชวาท ความว่า “งานด้านการศึกษา เป็นงานสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชาติ เพราะความเจริญและความเสื่อมของชาตินั้นขึ้นอยู่กับการศึกษาของพลเมืองเป็นข้อใหญ่ จึงต้องจัดการศึกษาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น”

(กรมประชาสัมพันธ์, 2548) ซึ่งจากพระบรมราโชวาทดังกล่าว เมื่อสืบค้นทางเอกสาร ได้ทราบความเป็นมาของการศึกษาประเทศไทย ว่าอยู่กับประเทศไทยมานาน

ประเทศไทยเป็นประเทศเก่าแก่ มีประวัติความเป็นมายาวนานเกือบ 1,000 ปี จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทย ทำให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวข้องกับการศึกษาของไทยได้ว่า มีการพัฒนามายาวนานคู่กับการพัฒนาการของสังคมไทย การศึกษาเริ่มไปเพื่อการพัฒนาทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้วยบุคคลให้มีความรู้ ความคิดและทักษะ การอาชีพ เพื่อการดำรงชีพอยู่ในสังคม ตลอดจนพัฒนาสังคมให้สงบสุข ร่มเย็น นำอยู่อาศัย และมีสันติโดยทั่วกัน (สุวิชัย โกศลชะพันธ์, 2546, หน้า 29) ซึ่งสอดคล้องกับสุทธาสนี วัชรพุด และปวริน พูนกุล (2541, หน้า 15) ที่กล่าวว่า การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข และสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของประเทศ

การศึกษาไทยแบ่งออกเป็น 4 สมัย คือ สมัยโบราณถึงต้นรัตนโกสินทร์ สมัยปฏิรูปการศึกษา สมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง และสมัยพัฒนาการศึกษา (จิไล ตั้งจิตสมคิด, 2539, หน้า 86) การแบ่งสมัยการศึกษาแตกต่างกับนักการศึกษาท่านอื่น ที่แบ่งการศึกษาไทยออกเป็น 3 สมัย คือ สมัยการศึกษาไทยยุคก่อนมีระบบโรงเรียน สมัยการศึกษาไทยยุคก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง และสมัยการศึกษาไทยยุคหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (สุนนทิพย์ บุญสมบัติ, 2542, หน้า 371-395) แต่ไม่ว่าจะแบ่งการศึกษาไทยเป็นแบบใด การศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้เริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ. 2441 โครงการศึกษาฉบับที่ 1 ในรูปแบบที่เรียกว่า สกสววิทยาลัย มาจากภาษาอังกฤษว่า University เป็นการศึกษาชั้นอุดมศึกษา เทียบได้กับมหาวิทยาลัย แต่สกสววิทยาลัยไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผน ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ข้าหลวงศึกษา 3 คน ไปดูงานการศึกษาของญี่ปุ่นใน พ.ศ. 2445 เมื่อกลับมาแล้วจึงได้นำโครงการ

ศึกษาระดับที่ 2 ขึ้นทุลเกล้า ฯ ถวาย โดยจุดมุ่งหมายของโครงการศึกษาระดับที่ 2 คือ พยายามให้ราษฎรไทยมีความรู้วิชาติดตัว รู้จักประกอบวิชาชีพตามควรแก่อัธยาศัย (สุนนทิพย์ บุญสมบัติ, 2542, หน้า 383)

นับจาก พ.ศ. 2441 ไป 52 ปี คือ พ.ศ. 2493 สถาบันอุดมศึกษาของไทยจึงเกิดขึ้นครั้งแรก ในรัชสมัยขององค์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดให้ตั้ง “โรงเรียนข้าราชการพลเรือนในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว” ขึ้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2493 (ณ) เป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาแห่งแรกของประเทศไทย และโรงเรียนนี้ต่อมาได้สถาปนาเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2495 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2525, หน้า 56-66) จากนั้นอีก 18 ปี ในปลายรัชสมัยขององค์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองขึ้น ในปี พ.ศ. 2477 เป็นตลาดวิชาหรือมหาวิทยาลัยเปิดที่ไม่มีการสอบเข้าเรียน ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนได้โดยไม่ต้องไปเข้าเรียนและไม่รับค่าเล่าเรียน ต่อมาในรัชสมัยรัชกาลที่ 8 เมื่อ พ.ศ. 2485 ในด้านการอุดมศึกษามีการปรับปรุงและยกฐานะวิทยาลัยขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ (มหาวิทยาลัยมหิดล) จากนั้นมีการขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษาขึ้นหลายแห่ง โดยเฉพาะในส่วนภูมิภาค เริ่มจากการตั้งมหาวิทยาลัยวิชาการศึกษาเพื่อสอนวิชาชีพครูระดับปริญญา ที่ประสานมิตรในปี พ.ศ. 2497 จากนั้นขยายไปที่บางแสนในปี พ.ศ. 2498 ต่อมาจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2507 มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปี พ.ศ. 2509 และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในปี พ.ศ. 2512 รวมทั้งจัดตั้ง มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปี พ.ศ. 2514 เป็นลักษณะตลาดวิชาหรือมหาวิทยาลัยเปิดแก่ประชาชนได้เข้าศึกษาอย่างแพร่หลาย (สุวิชัย โกศัลยวัฒน์, 2545, หน้า 35-37)

ความก้าวหน้าทางด้านจำนวนมหาวิทยาลัยไม่ได้หยุดยั้งเพียงแค่นี้ แต่มีการเพิ่มปริมาณมากขึ้น โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2546-2547 สถาบันราชภัฏจำนวน 41 แห่ง ได้ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย และในปี พ.ศ. 2548 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลให้ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย ทำให้ในปี พ.ศ. 2548 (ณ เดือนตุลาคม) ประเทศไทยมีมหาวิทยาลัยและเรียกชื่ออย่างอื่น ดังนี้

ตารางที่ 1-1 จำนวนสถาบันระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย (สำนักงานรับรองมาตรฐานและ
ประเมินคุณภาพการศึกษา [สมศ.], 2548)

สังกัด	จำนวนสถาบัน	สังกัด	จำนวนสถาบัน
มหาวิทยาลัยรัฐ	20	กระทรวงสาธารณสุข	39
มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล	4	กรุงเทพมหานคร	2
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	41	สภาอากาศไทย	1
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	54	กระทรวงวัฒนธรรม	18
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	38	กระทรวงศึกษาใหม่	17
วิทยาลัยชุมชน	10	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	12
สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน	1	กระทรวงคมนาคม	2
		กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	1
		รวมจำนวนสถาบัน	260

สภาพปัญหาการศึกษาในระดับอุดมศึกษาไทย

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาระดับสูงที่มุ่งพัฒนาคนเพื่อเข้าสู่วิชาชีพต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แต่จะพบว่าสถาบันอุดมศึกษาของไทยกำลังอยู่ในขั้นวิกฤตเมื่อเทียบกับต่างชาติหรือแม้แต่เพื่อนบ้านในทวีปเดียวกัน โดยจะเห็นได้ชัดจากข้อมูลในนิตยสารเอเชียวิลปี ค.ศ. 1999 ที่ได้จัดอันดับมหาวิทยาลัยไทย 5 มหาวิทยาลัย ดังนี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อันดับที่ 29) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (อันดับที่ 38) มหาวิทยาลัยมหิดล (อันดับที่ 39) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (อันดับที่ 44) และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (อันดับที่ 66) (พิจารณาการจัดอันดับจากชื่อเสียงด้านวิชาการ 30% คณาจารย์ 25% การคั่นนักศึกษา 20% งบประมาณค่าใช้จ่าย 15% และค่าเล่าเรียน/ ค่าบำรุง 10%) นอกจากนี้สถาบันพัฒนาการจัดการนานาชาติ (International Institution for Management Development) ยังจัดอันดับความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทย พบว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 46 จาก 47 อันดับ ในขณะที่ประเทศมาเลเซีย อันดับ 32 ฟิลิปปินส์ อันดับ 33 และหากพิจารณาผลงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย จะพบว่า ใน 1 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ประมาณ 17 คนต้องงานวิจัย 1 ชิ้น, ธรรมศาสตร์ 100 คน ต่อ 1 ชิ้น, มหิดล 11 คน ต่อ 1 ชิ้น ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่น 1 คน ต่อ 1.25 ชิ้น และมหาวิทยาลัยสิงคโปร์ 1 คน ต่อ 0.6 ชิ้น (อุทุมพร จามรมาน และคณะ, 2544, หน้า 9)

ในเรื่องการศึกษาของประเทศไทย ไม่สามารถตอบสนองต่อขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ดังกล่าวข้างต้น เมื่อ พ.ศ. 2537 มีนักธุรกิจภาคเอกชน ได้คาดการณ์ว่า ปี พ.ศ. 2540 จะเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจและต่อมาเกิดขึ้นจริง ๆ เป็นเพราะผลมาจากการไม่รู้เท่าทัน และสังคมไทยเตรียมตัวไม่ทัน หมายถึงการศึกษาไทยไม่ได้มีส่วนช่วยให้เกิดการเตรียมตัว (สิปปนนท์ เกตุทัต, 2545, หน้า 14) ที่เป็นเช่นนี้ อมรวิรัช นาคทรพรพ (2540, หน้า 3-11) ได้ให้ข้อคิดจากงานวิจัยที่น่าสนใจว่าปรากฏการณ์ขยายตัวของระบบอุดมศึกษาและจำนวนนักศึกษาในแทบทุกประเทศทั่วโลก ในการนี้มีความจำเป็นต้องแบ่งสนับสนุน การจัดสรรทรัพยากร เพื่อการพัฒนาสังคมในทุกด้านอย่างเท่าเทียม ในที่สุดจึงกลายเป็นว่าสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมาก ต้องรับนักศึกษาเพิ่มขึ้น ในขณะที่อัตราค่าเทอมกลับเท่าเดิมหรือเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ไม่เป็นสัดส่วนต่อการขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษาที่เพิ่มขึ้นนั้น และเท่ากับว่าเงินที่จะลงทุนในการพัฒนาคนแต่ละคนลดลง เงินที่ลดลงของสถาบันอุดมศึกษาที่จะจ้างอาจารย์เก่ง ๆ มาสอน หมายถึงที่จะซื้อคอมพิวเตอร์ใหม่ ๆ ลดลง ข้อดีที่มีประสิทธิภาพลดลง จำนวนอัตราที่เพิ่มขึ้นของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศในแถบเอเชียบางประเทศ แสดงได้ดังตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1-2 การขยายตัวของจำนวนนักศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศในแถบเอเชียบางประเทศ (Harman, 1994, p. 16)

ประเทศ	จำนวนนักศึกษาต่อประชากร 100,000 คน		
	1975	1980	1988
จีน	54	117	195
ฮ่องกง	1,018	1,201	1,249
อินโดนีเซีย	205	375	600
ญี่ปุ่น	2,017	2,065	2,117
เกาหลี	903	1,698	3,781
มาเลเซีย	N.A.	419	653
สิงคโปร์	999	963	N.A.
เวียดนาม	167	214	N.A.
ไทย	317	1,284	1,660

จากตารางที่ 1-2 จะเห็นว่าประชาชนเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นนั้น หมายถึงการพัฒนาประเทศต้องการอาศัยคนที่มีการศึกษาหรืออาจจะกล่าวได้ว่า การศึกษาระดับอุดมศึกษา

ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการผลิตกำลังคนระดับสูง การวิจัยสร้างองค์ความรู้และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศและสามารถแข่งขันกับนานาประเทศจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาคุณภาพทั้งในด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้อุดมศึกษาสามารถเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพที่จะนำการพัฒนาประเทศ

ทั้งนี้สอดคล้องกับสภาการศึกษาแห่งชาติและทบวงมหาวิทยาลัย ที่ว่าระบบอุดมศึกษาไทยได้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว จากปี พ.ศ. 2505 จำนวนมหาวิทยาลัยมีเพียง 3 แห่ง วมักศึกษาจำนวนสองหมื่นกว่าคน ปี พ.ศ. 2535 จำนวนมหาวิทยาลัย 50 แห่ง มีนักศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นกว่า 1 ล้านคน และในปี พ.ศ. 2545 มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 208 แห่ง มีจำนวนนักศึกษา 1,976,234 คน ดังนี้ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี 437,351 คน ระดับปริญญาตรี 1,490,266 คน ระดับประกาศนียบัตร 5,793 คน ระดับปริญญาโท 126,611 คน และระดับปริญญาเอก 6,213 คน โดยคิดเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 78.68% และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 21.32% (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ [สกศ.], 2545, หน้า 28, 68-70)

ทั้งนี้ผลจากการประชุมรอบอุรุกวัยได้นำไปสู่การที่องค์การการค้าโลก (World Trade Organization-WTO) ประกาศให้อุตสาหกรรมบริการ (Service Industry) ต้องเปิดเสรีในปี ค.ศ. 2002 (พ.ศ. 2545) ประเทศไทยซึ่งเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก จึงจำเป็นต้องเปิดเสรีอุตสาหกรรมบริการตามประกาศดังกล่าว ซึ่งหมายถึงว่า ประเทศไทยจะต้องเปิดเสรีทางการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นอุตสาหกรรมบริการชนิดหนึ่ง ดังนั้นผลจากประกาศข้อกำหนดขององค์การการค้าโลกดังกล่าว การศึกษาทุกระดับของประเทศไทยจึงต้องเปิดเสรี ซึ่งคาดหมายกันว่า การแข่งขันทั้งจากภายในและภายนอกประเทศจะเป็นไปอย่างกว้างขวางและเข้มข้นมากยิ่งขึ้น นั่นหมายถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยอย่างเข้มแข็งขึ้นด้วยกันด้วย (สมศ., 2547 ก, หน้า 1)

ถ้าหากมีการปล่อยให้มีการแข่งขันภายใน และภายนอกประเทศในขณะที่คุณภาพการศึกษาของไทยยังไม่เด่นชัด ในอนาคตอาจทำให้การศึกษาของไทยไม่สามารถแข่งขันกับของต่างประเทศได้

สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติที่กล่าวว่าการจัดการศึกษาไทยที่ผ่านมาไม่ได้ให้ความสำคัญเรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาเพียงพอทำให้การศึกษาไทยอยู่ในภาวะวิกฤตทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ และประสิทธิภาพ ความไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม (สมศ., 2541 อ้างถึงใน เพ็ญภา ฉลอง, 2547, หน้า 2) ซึ่งมีความเห็นเช่นเดียวกับวันชัย ศิริชนะ (2537, หน้า 1) ที่ว่าสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งจึงเปรียบเสมือนเป็นเข้าหลอมที่สำคัญของการผลิตกำลังคนให้กับประเทศ ซึ่งหากเข้าหลอมเหล่านี้ มีคุณภาพมาตรฐานและ

กระบวนการผลิตที่ดีแล้ว ก็ย่อมได้ผลผลิตคือ ผู้จบการศึกษาที่มีคุณภาพ แต่ในทางกลับกันหาก เบ้าหลอม ด้อยคุณภาพหรือมีความแตกต่างกัน ในเชิงคุณภาพอย่างมากแล้วก็นำเป็นห่วงว่า ความต้องการกำลังคนระดับสูงของประเทศนั้น จะได้รับการตอบสนองด้วยดีเพียงใด เมื่อเป็นเช่นนี้ แล้วการศึกษาทุกระดับ และการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องมีระบบการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ โดยที่คนในประเทศจะต้องหันมาสนใจในเรื่องคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจัง ต่อไป

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้อุดมศึกษาไทย ต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทบวงมหาวิทยาลัย ได้กำหนดกรอบนโยบายการพัฒนา การศึกษาระดับอุดมศึกษาขึ้น ในระยะแผนพัฒนาการปฏิรูปและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) เพื่อนำไปสู่การกำหนดมาตรการและการปฏิบัติที่สามารถตอบสนองต่อนโยบาย ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้ 6 ประการ ได้แก่

1. นโยบายด้านคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและความเป็นเลิศทางวิชาการ (Quality-excellence)
2. นโยบายด้านการขยายโอกาสการเข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษา และความเท่าเทียมกันของโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา (Access-equity)
3. นโยบายด้านประสิทธิภาพการบริหารการอุดมศึกษาและระบบการตรวจสอบ (Efficiency-accountability)
4. นโยบายด้านผลผลิตของอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ทั้งด้าน ปริมาณ คุณภาพ และทันการ (Relevance-delivery)
5. นโยบายด้านความเป็นสากลของอุดมศึกษาไทยและการเปิดสู่ภูมิภาค (Internationalization-regionalization)
6. นโยบายด้านภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการอุดมศึกษา และการใช้การบริหาร การจัดการแบบเอกชนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (Privatization-corporatization)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประกาศใช้ ณ วันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2542 เป็นปีที่ 54 ในรัชกาลปัจจุบัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายแผน การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2544 และเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้รัฐบาลต้องจัดการศึกษา อบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม และจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม เสริมสร้างความรู้และปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัด การศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญา ท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติรวมทั้งการจัดการศึกษาของรัฐให้ค้ำประกันถึงการมีส่วนร่วมของ องค์กรปกครองท้องถิ่นและเอกชนตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้ความคุ้มครองการจัดการศึกษา อบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ดังนั้นจึงสมควรมีกฎหมายว่าด้วย การศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและการจัดการศึกษาอบรมให้สอดคล้อง กับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ ซึ่ง แต่ละหมวดจะมีความสำคัญและจัดการศึกษาต่อเนื่องกันไปเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนา การศึกษาแห่งชาติ (นิวัติ บำรุงจิต, 2545, หน้า 2)

อย่างไรก็ตามเมื่อพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ประกาศใช้ในส่วนของการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. ทุมนมหาวิทยาลัยจึงต้อง ปฏิบัติตามและต้องถูกประเมินรอบแรกให้สิ้นสุดภายในวันที่ 19 สิงหาคม 2548 (สำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2547 ก, หน้า 2)

สถาบันอุดมศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก พ.ศ. 2546 และกรอบแนวทางการประเมิน คุณภาพภายนอก พ.ศ. 2547 ฉบับปรับปรุงแก้ไข โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา พบว่า สถาบันอุดมศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีหน้าที่ดังนี้

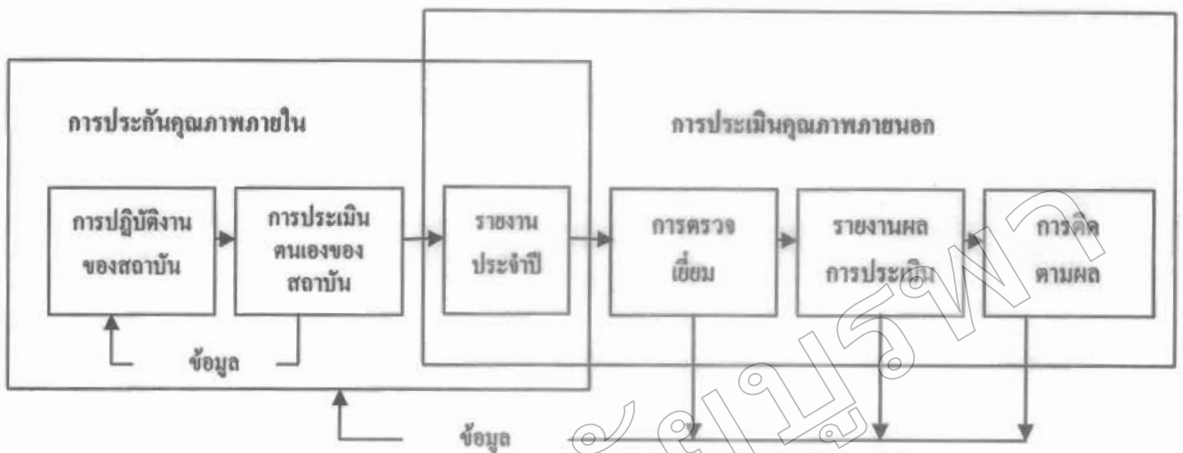
1. พัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายใน (ตั้งแต่ระดับภาควิชาหรือกลุ่มวิชา คณะวิชา และสถาบัน โดยรวม)
2. ดำเนินการตรวจสอบและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามระบบการประกัน คุณภาพภายใน ที่สถาบันและหน่วยงานต้นสังกัดได้พัฒนาขึ้น
3. จัดทำรายงานประจำปีซึ่งเป็นผลจากการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน
4. ให้ข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันและเตรียมความพร้อมอื่น ๆ เพื่อการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายนอก
5. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของ สมศ. และหน่วยงานต้นสังกัด

โดยสรุปสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาทำหน้าที่ใน การประเมินคุณภาพการศึกษา ประเมินผลการจัดการศึกษา ตามตัวบ่งชี้ เกณฑ์และวิธีการที่กำหนด เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษา

ระดับอุดมศึกษา ซึ่งคณะกรรมการอุดมศึกษาที่กำหนด โดยยึดตามกรอบพันธกิจและประเภทของสถาบันอุดมศึกษา ส่วนสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและดำเนินการตามภารกิจทั้งในด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้มีคุณภาพ และให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา รวมทั้งพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและจัดทำรายงานประจำปี (สมศ., 2547 ก, หน้า 13)

ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก การประกันคุณภาพภายใน เป็นการประเมินผล การติดตาม ตรวจสอบ คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษานั้น ผลจากการตรวจสอบคุณภาพภายในคือ มีการวางระบบงานที่มีระบบและกลไกชัดเจนรวมทั้งมีการพัฒนาฐานข้อมูลในด้านต่าง ๆ ส่วนการประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งกระทำโดยสำนักงานภายนอกหรือผู้ประเมินภายนอก เพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

การประกันคุณภาพภายในจะเน้นการประเมิน และการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานในปัจจัยนำเข้า (Input) และกระบวนการ (Process) ส่วนการประเมินคุณภาพภายนอกจะเน้นประเมินผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ของคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนั้นการประกันคุณภาพภายในย่อมส่งผลถึงการประเมินคุณภาพภายนอกโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับการบริหารแบบ Balanced Scorecard ที่เน้น Output และ Outcome (ณรงค์วิทย์ แสนทอง, 2546, หน้า 69) โดยที่การประเมินคุณภาพภายนอกจะใช้ตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานต่าง ๆ ในการประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งการตรวจเยี่ยมสถาบัน ซึ่งในการประเมินจะต้องคำนึงถึง ปรัชญา พันธกิจ และลักษณะการเรียนการสอนของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา โดยสถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีการจัดทำรายงานประจำปี เตรียมเอกสาร ข้อมูล ในด้านต่าง ๆ รวมถึงข้อมูลตามตัวบ่งชี้เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาต่อไป

ภาพที่ 1-1 ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก
(สมศ., 2547 ก, หน้า 14)

จากภาพที่ 1-1 แสดงให้เห็นว่าเมื่อสถาบันอุดมศึกษาให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน และจัดทำรายงานประจำปีที่มีลักษณะการประเมินตนเองเป็นประจำทุกปี รายงานดังกล่าวจะเสนอต่อสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก

รายงานประจำปีของสถาบันอุดมศึกษาจะช่วยให้คณะผู้ประเมินภายนอกสามารถวางแผนเพื่อรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลและประเมินคุณภาพของสถาบัน ได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว การประเมินตนเองจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งของการประเมินคุณภาพภายนอก จากประเมินตนเองได้มีความหมายเฉพาะการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเป็นผลจากกระบวนการจัดการเรียนการสอน การวิจัยและการบริการสังคมแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงกระบวนการดำเนินงานบริหารจัดการทุกด้านตามสภาพที่เป็นอยู่จริงของสถาบันอุดมศึกษา

ดังนั้น การประเมินภายนอกจึงเน้นการประเมินตามสภาพเป็นจริงของข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นสภาพการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการและการบริการต่าง ๆ อย่างไม่เลือกปฏิบัติ ถึงแม้เกณฑ์การประเมินตนเองจะครอบคลุมการบริหารงานของสถาบันอุดมศึกษาทุกด้าน แต่เนื่องจากการประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการประเมิน โดยมีความต่อเนื่องมาจากการประเมินคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาเอง จึงเป็นงานที่ยืนยันผลของการประเมินภายในที่ทำโดยสถาบันอุดมศึกษา

ภาพที่ 1-2 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรที่มีบทบาทในการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก (สมศ., 2547 ก, หน้า 15)

ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในระดัอุดมศึกษาไทยเมื่อดำเนินการใกล้เสร็จในรอบแรก

การประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่ง อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน และในมาตรา 72 กำหนดว่าภายใน 6 ปี นับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติมีผลบังคับให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งแรกของสถานศึกษาทุกแห่ง ซึ่งหมายถึงจะต้องดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งในรอบแรกให้เสร็จสิ้น ภายในวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2548

เมื่อวันที่ 1-2 มิถุนายน 2548 ได้ร่วมพลังแสดงความคิดเห็นในการประชุมเรื่อง “รวมพลังเพื่อพัฒนามาตรฐานและคุณภาพการศึกษาไทย” ครั้งที่ 7/ 2548 ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งจัดโดยคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โดยมี ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ดังนี้

วิจิตร ศรีสอาน (2548, หน้า 20) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพว่าระบบประกันคุณภาพควรประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ 7 ประการ คือ

1. ต้องมีการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานของการประกันคุณภาพ
2. ต้องประเมินปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพอย่างครบถ้วนทั้งปัจจัยนำเข้า ปัจจัยกระบวนการที่มีผลต่อการจัดการศึกษา และผลผลิตแล้วมีการกำหนดตัวชี้วัดว่าอะไรคือคุณภาพ
3. ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของประเทศ
4. ต้องมีตัวบ่งชี้ และการจัดระดับเทียบเคียง (Benchmarking) ที่สะท้อนคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม
5. ต้องมีข้อเสนอแนะที่ชัดเจนและนำมาปฏิบัติได้ เนื่องจากเป็นการประเมินเพื่อพัฒนา
6. การประกันคุณภาพการศึกษาภายในและภายนอกต้องสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน
7. ผู้ประเมินต้องเป็นผู้ทรงวุฒิในการประเมิน ทั้งด้านความรู้และวิธีการประเมินเพื่อให้ผลการประเมินเกิดความน่าเชื่อถือ

จรัส สุวรรณมาลา (2548, หน้า 21) เสนอว่า คุณภาพการจัดการจัดการศึกษาอยู่ที่ความตั้งใจของอาจารย์ที่จะถ่ายทอดความรู้ให้กับศิษย์ สิ่งที่ยกความมีคุณภาพหลายอย่าง และพัฒนาการของมาตรการที่จะทำให้เกิดความมีคุณภาพมีการพัฒนาจากนามธรรมมาเป็นรูปธรรมที่สามารถวัดได้ ซึ่งสถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมาย และเกณฑ์แล้วทำให้ได้ตามที่กำหนดไว้ หากเราทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดได้แล้วนั้น คงต้องดูว่าได้ตามมาตรฐานหรือไม่ เมื่อสถานศึกษาทำได้ตามประสงค์แล้ว ก็อาจทำการเปรียบเทียบกับผู้อื่น เพื่อขกระดับของตนเองหรือที่เรียกว่า Benchmarking

วิจารณ์ พานิช (2548, หน้า 21) กล่าวว่า คุณภาพของการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาระบบไม่ควรยึดติดกับระบบเดิมตลอดเวลา ควรมีการปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เกณฑ์ควรมีความยืดหยุ่นไปตามลักษณะเฉพาะของแต่ละสถานศึกษา นอกจากนี้ การกระจายความรู้ถือเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพได้ประการหนึ่ง

นอกจากนี้ พจน์ สะเพียรชัย (2548, หน้า 23) ในฐานะประธานคณะผู้ประเมินภายนอกหลายสถาบัน ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการประเมินและมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. มาตรฐานและคุณภาพไม่สามารถสร้างขึ้นในระยะเวลาอันสั้น ต้องใช้ระยะเวลาในการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพ ปัจจัยเรื่องอายุของมหาวิทยาลัยจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ควรพิจารณาในการประเมินคุณภาพ

2. การพิจารณามาตรฐาน อาจพิจารณาได้ 2 ระบบ คือ

2.1 มาตรฐานเชิงเปรียบเทียบและพัฒนาการ (Relative Standard) เป็นการประเมินจากจุดเริ่มต้น และพิจารณาว่ามีพัฒนาการจากจุดเริ่มต้นมากน้อยเพียงใด

2.2 มาตรฐานสมบูรณ์แบบ (Absolute Standard) เป็นมาตรฐานที่ควรจะเป็นอย่างไรก็ตาม หากนำมาตรฐานสมบูรณ์แบบไปประเมินสถานอุดมศึกษาที่มีความแตกต่างกันทั้งในส่วนของอายุของมหาวิทยาลัย หรืออายุการ ปัจจัยนำเข้า ก็อาจมีปัญหา ดังนั้นเกณฑ์การประเมินควรมีความยืดหยุ่น แต่หากมาตรฐานต่ำเกินไป ก็จะไม่มีการพัฒนา ดังนั้น การรับรองโดยมีเงื่อนไขน่าจะเป็นวิธีที่ทำให้สถานอุดมศึกษามีการพัฒนา

3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ควรเคารพในเสรีภาพทางวิชาการของมหาวิทยาลัย ดังนั้นการรับรอง/ ไม่รับรองเป็นรายมาตรฐาน อาจจะต้องพิจารณาทั้ง Absolute Standard และ Relative Standard โดย Absolute Standard อาจกำหนดเป็น Minimum Absolute Standard ให้อยู่บนพื้นฐานของความพอดี ประกอบกับการพิจารณาจากพัฒนาการของมหาวิทยาลัยแล้วค่อย ๆ พัฒนาให้เป็น Absolute Standard ในที่สุด

อุทัย ดุลยเกษม (2548, หน้า 23) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพและคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาหลายประการ ได้แก่

1. คุณภาพอุดมศึกษาไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยกระบวนการประเมินภายนอกเพียงอย่างเดียว

2. การประกันคุณภาพภายใน ควรพิจารณาจากความคิดพื้นฐานของระบบ ISO

3 ประการ ได้แก่ Consumer Demand, Competitor, Choose for the Best

3. ปัจจัยที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษา ควรประกอบด้วยความจงรักภักดี ความผูกพันต่อองค์กร (Commitment) การสร้างสิ่งแวดล้อมภายในที่เอื้อต่อการทำงาน และระบบบริหารจัดการที่ดี

อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2548 ผู้วิจัยพบว่า สมศ. ได้เปิดเผยข้อมูลมหาวิทยาลัยที่ผ่านการประเมินแล้ว ในการประเมินคำแนะนำหรือบทสรุปยังมีได้สรุปว่าทำอย่างไร จึงจะได้มาตรฐานคุณภาพการศึกษา 8 ประการอย่างชัดเจน หรืออาจกล่าวได้ว่า ยังไม่มีผู้ใดบอกถึงรูปแบบการบริหารที่ได้มาซึ่งมาตรฐานการศึกษาที่ต้องการ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการที่จะศึกษาในหัวข้อวิจัยนี้ โดยมุ่งเน้นศึกษามาตรฐานการศึกษาที่ควรปฏิบัติเพิ่มจากสมศ. และศึกษาหลักบริหารคุณภาพการศึกษาว่าควรประกอบด้วยประการใดบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษามาตรฐานคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาไทยที่ควรวัดประเมินเพิ่มเติม จากของ สมศ.
2. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาไทยเพื่อให้ได้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด โดยมุ่งเน้นรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับสถานการณ์ปัจจุบัน

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ตามรูปแบบสมมติฐานการวิจัย ที่สร้างขึ้นจากการประมวลแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้รวบรวมไว้แล้วในบทที่ 2 โดยสมมติฐานการวิจัยสามารถแสดงเป็นรายชื่อ ได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาไทย กลุ่ม Achievement มีความสัมพันธ์กับการวางแผนดำเนินงาน, โครงสร้างองค์การและสภาพแวดล้อมของการบริหาร การพัฒนา, กฎหมาย, งบประมาณ, กระบวนการบริหาร, หลักคุณภาพ, การบริหารงานธุรการและความโปร่งใสในการบริหาร

สมมติฐานข้อที่ 2 ผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาไทย กลุ่ม Attempt มีความสัมพันธ์กับการวางแผนดำเนินงาน, โครงสร้างองค์การและสภาพแวดล้อมของการบริหารการพัฒนา, กฎหมาย, งบประมาณ, กระบวนการบริหาร, หลักคุณภาพ, การบริหารงานธุรการและความโปร่งใสในการบริหาร

สมมติฐานข้อที่ 3 ผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาไทย กลุ่ม Awareness มีความสัมพันธ์กับการวางแผนดำเนินงาน, โครงสร้างองค์การและสภาพแวดล้อมของการบริหารการพัฒนา, กฎหมาย, งบประมาณ, กระบวนการบริหาร, หลักคุณภาพ, การบริหารงานธุรการและความโปร่งใสในการบริหาร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สาเหตุที่นำมาตราฐานคุณภาพการศึกษาเป็นตัวแปรต้น เพราะปัจจุบันสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินการในเรื่องการประเมินคุณภาพการศึกษามาอยู่ก่อนแล้ว แต่ขณะเดียวกันยังไม่มีกล่าวถึงว่า จะบริหารอย่างไร จึงจะได้มาตรฐานคุณภาพ 3 มิติ ได้แก่ บรรลุผลสัมฤทธิ์จากความพยายามที่ได้ดำเนินการมา และเกิดผลตามสภาพจริงในแต่ละมาตรฐานตัวบ่งชี้ (Achievement) ความพยายามที่จะทำให้ความตระหนักนั้นเป็นความจริง โดยมีร่องรอยความพยายามในการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาคุณภาพของสถาบัน ให้ดีขึ้น

(Attempt) การตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาให้ได้มาตรฐานมีความเข้าใจในสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และมีจิตใจที่อยากพัฒนาให้ดีขึ้น (Awareness) (สมศ., 2547 ก, หน้า 28) ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาหาหลักบริหารคุณภาพการศึกษา โดยดูจากผลการประเมินภายนอกที่มีผลรับรองแล้วเปรียบเทียบกับที่ทำการวิจัยใหม่เพื่อหาหลักบริหารคุณภาพการศึกษา ซึ่งในโอกาสภายหน้าหลังการวิจัยเสร็จสิ้น สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ สามารถนำหลักบริหารนี้ไปใช้ในการบริหารมาตรฐานคุณภาพการศึกษาได้ หรือนำหลักบริหารนี้ไปเป็นแนวทางในการทำนุบำรุงมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

โดยมีตัวแปรต้น (มาตรฐานคุณภาพการศึกษา) 14 ตัว และมีตัวแปรตาม (การบริหารคุณภาพการศึกษา) 8 ตัว และมีตัวแปรตามย่อย 39 ตัว และมีตัวแปรตามย่อย 22 ตัว ดังนี้

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

กรอบแนวคิดของการบริหารคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาไทย

ตัวแปรต้น

มาตรฐานคุณภาพการศึกษา

IV1 ด้านคุณภาพบัณฑิต

1. ร้อยละของการได้งานภายใน 1 ปี รวมทั้งประกอบอาชีพอิสระ
2. ความพึงพอใจของนายจ้าง
3. จำนวนบทความจากคณาจารย์
4. จำนวนบทความจากวิทยานิพนธ์

IV2 ด้านการเรียนรู้

1. กระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์
3. กิจกรรมนักศึกษา
4. วิจัยพัฒนากระบวนการเรียนรู้

IV3 ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้

1. จำนวนอาจารย์ประจำ
2. ค่าใช้จ่ายทั้งหมดต่อนักศึกษาเต็มเวลา
3. ร้อยละของอาจารย์ประจำวุฒิปริญญาเอก
4. จำนวนคอมพิวเตอร์
5. ค่าใช้จ่ายห้องสมุด

IV4 ด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์

1. จำนวนบทความตีพิมพ์เผยแพร่
2. จำนวนงานวิจัยใช้ประโยชน์
3. จำนวนเงินสนับสนุนงานวิจัยภายนอก
4. จำนวนเงินสนับสนุนงานวิจัยภายใน

IV5 ด้านบริการวิชาการ

1. จำนวนกิจกรรม/ โครงการที่ให้บริการวิชาการ
2. จำนวนการเป็นกรรมการ

IV6 ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

1. จำนวนกิจกรรมในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
2. มีการพัฒนา และสร้างมาตรฐานศิลปวัฒนธรรม

ตัวแปรตาม

การบริหารคุณภาพการศึกษา

DV1 การวางแผนดำเนินงาน

1. เจตนารมณ์หรือวิสัยทัศน์
2. นโยบาย
3. วัตถุประสงค์

DV2 โครงสร้างองค์การและสภาพแวดล้อมของการบริหารพัฒนา

1. รูปแบบโครงสร้าง
2. ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่
3. กรรมการ

DV3 กฎหมาย

1. รัฐธรรมนูญ
2. พระราชบัญญัติ
3. กฎระเบียบประกาศ
4. มติ

DV4 งบประมาณ

1. จัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพียงพอ
2. จัดสรรงบประมาณแผ่นดินตรวจสอบได้
3. จัดสรรงบประมาณรายได้เพียงพอ
4. จัดสรรงบประมาณรายได้ตรวจสอบได้

DV5 กระบวนการบริหาร

1. P (วางแผน)
2. D (ปฏิบัติ)
3. C (ประเมิน)
4. A (สรุปผลและแก้ไขนำไปปฏิบัติต่าง ๆ)

ภาพที่ 1-3 กรอบแนวคิดของการบริหารคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาไทย

กรอบแนวคิดของการบริหารคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาไทย (ต่อ)

ตัวแปรต้น

มาตรฐานคุณภาพการศึกษา

IV7 ด้านบริหารจัดการ

1. มีระบบบริหารจัดการเงินเดือนบุคลากรทุกประเภทต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด
2. มีระบบบริหารจัดการเงินเดือนบุคลากรในการบริหารจัดการต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด
3. มีระบบบริหารจัดการค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการของสำนักงานต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด
4. มีระบบบริหารจัดการในการคิดค่าเสื่อมราคาต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลา
5. มีระบบบริหารจัดการเงินเหลือจ่ายสุทธิต่อรายรับจริง

IV8 ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน

1. มีระบบกลไกในการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
2. ประสิทธิภาพของการประกันคุณภาพภายใน

IV9 การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. นำความรู้ท้องถิ่นมาใช้
2. นำคนท้องถิ่นมาร่วมสอน

IV10 หลักสูตร

1. จำนวนหลักสูตรเพียงพอ
2. นำหลักสูตรมาปรับปรุงอยู่เสมอ
3. มีหลักสูตรมุ่งเน้นคุณภาพชีวิต

IV11 มีระบบการเรียนการสอน

1. ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. มีการเตรียมแผนการสอน

IV12 การบริจาคเงินโดยศิษย์เก่า

IV13 การสร้างมูลค่าเพิ่มให้นักศึกษา

IV14 การรับสมัครนักศึกษา

1. การยืดหยุ่น
2. การคัดเลือกโดยสอบข้อเขียน
3. การคัดเลือกโดยสอบสัมภาษณ์
4. การคัดเลือกโดยการสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์

ตัวแปรตาม

การบริหารคุณภาพการศึกษา

DV6 หลักคุณภาพ

1. ISO
2. TQM
3. Six Sigma
4. P.S.O.

DV7 การบริหารงานธุรการ

DV8 ความโปร่งใสในการบริหาร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้มาตรฐานคุณภาพการศึกษานอกจากของ สมศ. เพิ่มเติม เพื่อนำเสนอผู้เกี่ยวข้องต่อไป
2. ได้รูปแบบการบริหารคุณภาพการศึกษา และรูปแบบนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการยกระดับการบริหารคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ได้มาตรฐานคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาไทยตามที่สถาบันระดับอุดมศึกษาต้องการ

ขอบเขตในการวิจัย

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาที่ประกาศผลการประเมินภายนอกของ สมศ. ณ วันที่ 14 ตุลาคม 2548 จำนวน 70 แห่ง โดยทั้ง 70 แห่ง แบ่งเป็น สถาบันอุดมศึกษาประจำ 5 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาในตำแหน่งอธิการบดีหรือรองอธิการบดีที่รักษาราชการแทนหรือปฏิบัติราชการแทน ในขณะที่นั้น อธิการบดีที่รับผิดชอบเรื่องการประกันคุณภาพ ผู้ช่วยอธิการบดีหรือเรียกตำแหน่งอื่นที่เป็นหัวหน้าฝ่ายประกันคุณภาพ บุคคลที่ 4 และ บุคคลที่ 5 ตำแหน่งคณะบดี สถาบันละ 5 คน ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีความน่าจะเป็นแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) ร่วมกับการเลือกกลุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้ สถาบันอุดมศึกษาทั้งหมด 42 แห่ง จำนวนทั้งหมด 210 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต หมายถึง บัณฑิตมีคุณภาพ คิดเป็นทำเป็น มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ รวมทั้งสามารถประกอบอาชีพและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ประกอบด้วย ร้อยละของการได้งานภายใน 1 ปี รวมทั้งการประกอบอาชีพอิสระและ ร้อยละของการเรียนต่อระดับบัณฑิตศึกษา ระดับความพึงพอใจของนายจ้าง/ ผู้ประกอบการ/ ผู้ใช้บัณฑิต จำนวนบทความจากวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกที่ตีพิมพ์ในวารสารที่มีผู้ประเมินอิสระต่อ จำนวนวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกทั้งหมด จำนวนบทความจากวิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ตีพิมพ์ เผยแพร่ต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ปริญญาโททั้งหมด

1.1 ร้อยละของการได้งานภายใน 1 ปี รวมทั้งการประกอบอาชีพอิสระและร้อยละของการเรียนต่อระดับบัณฑิตศึกษา หมายถึง ร้อยละของบัณฑิตที่เรียนในหลักสูตรภาคปกติและภาคพิเศษหรือภายนอกเวลาในสาขานั้น ที่ได้งานทำแล้ว หรือมีกิจกรรมของตนเองที่มีรายได้ประจำ รวมทั้งบัณฑิตที่ศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา ภายใน 1 ปีนับจากวันที่สถานศึกษารับรองการจบการศึกษาทั้งนี้ในส่วนการได้งาน ไม่นับผู้ที่มิมีงานทำอยู่แล้วที่ลงทะเบียนเรียนในภาคพิเศษหรือในภาคนอกเวลา

1.2 ระดับความพึงพอใจของนายจ้าง/ ผู้ประกอบการ/ ผู้ใช้บัณฑิต หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา หรือนายจ้าง หรือผู้ประกอบการหรือผู้ใช้บัณฑิต โดยประเมินบัณฑิตใหม่ที่ทำงานในสถานประกอบการนั้น ๆ มาแล้วประมาณ 2-3 ปี โดยพิจารณาคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน

1.3 จำนวนบทความจากวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกที่ตีพิมพ์ในวารสารที่มีผู้ประเมินอิสระต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกทั้งหมด หมายถึง จำนวนบทความจากวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติที่มีการตรวจคัดคุณภาพเป็นที่ยอมรับทั้งวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลสากล วารสารที่ไม่อยู่ในฐานข้อมูลสากล วารสารระดับชาติที่มีผู้ประเมินอิสระ และเทียบเท่าวารสาร เช่น สิทธิบัตร รวมถึงการเสนอผลงานของนักศึกษานักศึกษาบางสาขาที่มีลักษณะของการนำเสนอเทียบเท่ากับการตีพิมพ์

1.4 จำนวนบทความจากวิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ตีพิมพ์เผยแพร่ต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ปริญญาโททั้งหมด หมายถึง จำนวนบทความจากวิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติ ทั้งวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลสากล และวารสารที่ไม่อยู่ในฐานข้อมูลสากล วารสารระดับชาติที่มีผู้ประเมินอิสระ รวมทั้งจำนวนบทความจากวิทยานิพนธ์ที่ได้รับการเสนอในการประชุม/ สัมมนาวิชาการระดับนานาชาติ หรือระดับชาติ หรือการเผยแพร่โดยวิธีอื่นที่ยอมรับ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ปริญญาโททั้งหมดในปีการศึกษานั้น ๆ

2. มาตรฐานด้านการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้ที่จัดตามความสนใจของผู้เรียนการพัฒนาผู้เรียนตามความสามารถและความถนัด การฝึกปฏิบัติ การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เป็นต้น ประกอบด้วย มีการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและส่งเสริมการสร้างประสบการณ์จริง ความเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของคณาจารย์ จำนวนกิจกรรม/ โครงการของงานกิจกรรมนักศึกษาต่อจำนวนนักศึกษาทั้งหมด มีการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2.1 มีการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและส่งเสริมการสร้างประสบการณ์จริงเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างเฉพาะตัวของนักศึกษานักศึกษา และการจัดให้นักศึกษานักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด เช่น การเปิด โอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียน ได้หลากหลายวิชาทั้งในและนอกคณะ การเปิดรายวิชาเลือกเสรีที่ครอบคลุมองค์ความรู้ต่าง ๆ จำนวนหน่วยกิตหรือจำนวนชั่วโมงเรียนในภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ รวมทั้งมีการฝึกประสบการณ์ภาคสนามอย่างพอเพียง มีการเรียน การสอนทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) และมีห้องสมุดและระบบสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เพียงพอที่จะศึกษาหา

2.2 ความเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง คณาจารย์ หมายถึง ความเห็นของนักศึกษานักศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของคณาจารย์ในแต่ละรายวิชา ซึ่งประกอบด้วย ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดความรู้ การเตรียมเนื้อหา การบูรณาการ และความรู้ความสามารถของอาจารย์ผู้สอน เป็นต้น

2.3 จำนวนกิจกรรม/ โครงการของงานกิจกรรมนักศึกษาต่อจำนวนนักศึกษานักศึกษาทั้งหมด โดยให้นักศึกษานักศึกษาเข้าร่วมโครงการ หมายถึง จำนวนกิจกรรม โครงการ ของงานกิจการนักศึกษานักศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการเพื่อวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมประสบการณ์เรียนรู้ให้แก่ นักศึกษานักศึกษา โดยให้เข้าไปมีส่วนร่วมในชมรมวิชาการต่าง ๆ

2.4 มีการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง จำนวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ตัวอย่างเช่น งานวิจัยพัฒนาหลักสูตร งานวิจัยพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอน งานวิจัยพัฒนาอุปกรณ์สื่อการสอน งานวิจัยพัฒนารูปแบบการฝึกปฏิบัติงาน และสร้างประสบการณ์จริงในแต่ละปีการศึกษา

3. มาตรฐานด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ หมายถึง การระดมทรัพยากร ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ อาคาร สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งความร่วมมือจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถาบันอุดมศึกษาในการสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ประกอบด้วย อาจารย์ประจำทุกระดับต่อจำนวนนักศึกษานักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า ค่าใช้จ่ายทั้งหมดต่อจำนวนนักศึกษานักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า ร้อยละของอาจารย์ประจำที่มีวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือ อัตราส่วนนักศึกษานักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำที่มีวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า จำนวนคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอนต่อจำนวนนักศึกษานักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในระบบห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศต่อนักศึกษานักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า

3.1 อาจารย์ประจำทุกระดับต่อจำนวนนักศึกษานักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า หมายถึง จำนวนอาจารย์ประจำต่อจำนวนนักศึกษานักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า (Full Time Equivalent Students: FTES) ทั้ง

ปกติและภาคพิเศษ/ ภายนอกเวลา อาจารย์ประจำในที่นี้รวมถึงอาจารย์ที่มีสัญญาการจ้างทั้งปี การศึกษา (ไม่ต่ำกว่า 9 เดือน) ส่วนอาจารย์ที่มีสัญญาที่มีระยะเวลา ให้นับเป็น 0.5 คน

3.2 ค่าใช้จ่ายทั้งหมดต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั้งหมด ที่เป็นงบประมาณดำเนินงานจริง หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั้งหมดต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า (FTES) ทั้งหมดคิดเป็นหน่วยบาทต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า

3.3 ร้อยละของอาจารย์ประจำที่มีวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าหรืออัตราส่วน นักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำที่มีวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หมายถึง ร้อยละของ อาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือคุณวุฒิตั้งสูงในสาขาวิชาชีพ หรือสาขาวิชาเฉพาะ หรือได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีความสามารถทางวิชาชีพจนเป็นที่ยอมรับ

3.4 จำนวนคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอนต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า หมายถึง จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (Personal Computer) ที่ใช้ในการเรียนการสอน ทั้งหมดต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า (FTES)

3.5 ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในระบบห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศต่อนักศึกษาเต็มเวลา เทียบเท่า หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั้งหมด (งบดำเนินการ และงบลงทุน) ที่ใช้ในการจัดซื้อหนังสือ วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อมัลติมีเดีย ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการพัฒนาระบบสารสนเทศ ซอฟต์แวร์และฐาน ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในระบบห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า (FTES) คิดเป็นหน่วยบาทต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า

4. มาตรฐานด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์ หมายถึง ผลงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางและงานสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพสามารถเผยแพร่ได้ เพื่อพัฒนา องค์ความรู้ให้หลากหลาย ทันสมัย สามารถนำไปพัฒนาสังคมและประเทศได้ ประกอบด้วย จำนวนบทความวิจัยที่พิมพ์เผยแพร่ในงานสร้างสรรค์ต่อจำนวนอาจารย์ทุกระดับ จำนวนงานที่ นำไปใช้ประโยชน์ต่ออาจารย์ประจำทุกระดับ โดยให้ความสำคัญต่องานวิจัยที่ใช้ประโยชน์ได้จริง จำนวนสนับสนุนงานวิจัยจากภายนอกต่ออาจารย์ประจำทุกระดับ จำนวนเงินสนับสนุนงานวิจัยจาก ภายในสถาบันต่ออาจารย์ประจำทุกระดับ

4.1 จำนวนบทความวิจัยที่พิมพ์เผยแพร่ในงานสร้างสรรค์ต่อจำนวนอาจารย์ทุกระดับ หมายถึง จำนวนบทความวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในแต่ละปี (ปี พ.ศ.) ต่อจำนวนอาจารย์ ประจำทุกระดับทั้งในปีการศึกษานั้น ๆ โดยตีพิมพ์ในวารสารวิชาการในระดับนานาชาติ/ ภูมิภาคทั้งวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลสากล วารสารที่ไม่อยู่ในฐานข้อมูลสากล และวารสารระดับชาติ ที่มีผู้ประเมินอิสระหรือเอกสารการนำเสนอในการประชุมวิชาการระดับนานาชาติและระดับชาติ

4.2 จำนวนงานที่นำไปใช้ประโยชน์ต่ออาจารย์ประจำทุกระดับ หมายถึง จำนวนเงินวิจัยของอาจารย์ประจำที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศหรือเสริมสร้างองค์ความรู้หลัก หรือใช้ในการเรียนการสอน หรือในวงธุรกิจอุตสาหกรรมหรือองค์กรต่าง ๆ รวมทั้งงานวิจัยที่นำไปใช้ใน งานวิจัยอื่น (ได้รับการอ้างอิง) ต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด

4.3 จำนวนสนับสนุนงานวิจัยจากภายนอกต่ออาจารย์ประจำทุกระดับ หมายถึง จำนวนเงินสนับสนุนในการทำวิจัยที่ได้รับจากหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้องกับ สถาบันการศึกษาต่อจำนวนอาจารย์ประจำในทุกระดับ

4.4 จำนวนเงินสนับสนุนงานวิจัยจากภายในสถาบันต่ออาจารย์ประจำทุกระดับ หมายถึง จำนวนเงินที่ได้รับจัดสรรจากงบรายได้ของคณะและสถาบันการศึกษา หรือจาก งบประมาณของรัฐในการสนับสนุนการทำวิจัย สำหรับอาจารย์ประจำทุกระดับ

5. มาตรฐานด้านการบริการวิชาการ หมายถึง การให้บริการวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อ การพัฒนาชุมชน สังคม เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย จำนวนกิจกรรม/ โครงสร้างที่ให้บริการวิชาการแก่สังคมและชุมชน จำนวนการเป็น กรรมการวิชาการ/ วิชาชีพ/ กรรมการวิทยานิพนธ์ภายนอกสถาบันต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด

5.1 จำนวนกิจกรรม/ โครงสร้างที่ให้บริการวิชาการแก่สังคมและชุมชน หมายถึง จำนวนกิจกรรม หรือ โครงการที่สถาบันการศึกษา ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้บริการวิชาการแก่สังคมและ ชุมชน โดยเป็นกิจกรรมหรือ โครงการที่ช่วยพัฒนาหรือช่วยเหลือสังคมและชุมชน

5.2 จำนวนการเป็นกรรมการวิชาการ/ วิชาชีพ/ กรรมการวิทยานิพนธ์ภายนอก สถาบันต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด หมายถึง จำนวนเรื่องที่อาจารย์ประจำของสถาบันการศึกษาที่ไป เป็นกรรมการทางด้านวิชาการ/ วิชาชีพ หรือกรรมการวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาให้กับ หน่วยงานภายนอก สถาบันการศึกษา ได้แก่ องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ต่อจำนวนอาจารย์ ประจำทั้งหมดของสถาบันการศึกษานั้น ๆ ในแต่ละปีการศึกษา

6. มาตรฐานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาที่มีการบูรณาการตามความเหมาะสม ประกอบด้วย จำนวนกิจกรรมในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีการพัฒนาและสร้างมาตรฐาน ศิลปวัฒนธรรม

6.1 จำนวนกิจกรรมในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม หมายถึง จำนวนกิจกรรมที่ มหาวิทยาลัย สถาบัน หรือคณะให้การสนับสนุนช่วยเหลือ หรือจรรโลงศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ไทย รวมทั้งเป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอันดีงามที่สถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ ได้จัดขึ้น

ในแต่ละปี โดยมีแนวคิดเพื่อการสืบทอดทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยผ่านการสร้างบัณฑิต งานวิจัย และบริการวิชาการ ตลอดจนการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมโดยตรง

6.2 มีการพัฒนาและสร้างมาตรฐานศิลปวัฒนธรรม หมายถึง การที่สถาบันอุดมศึกษา พัฒนาและสร้างมาตรฐานศิลปวัฒนธรรม โดยสร้างเป็นมาตรฐานแสดงรากเหง้าของศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิต รวมทั้งรวบรวมและรักษารูปแบบที่ถูกต้องของภูมิปัญญาไทยในแขนงต่าง ๆ ให้คงอยู่ ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติและพัฒนาในเชิงสร้างสรรค์ และประยุกต์ ภูมิปัญญาไทยวิถีชีวิตให้มีการบูรณาการตามความเหมาะสม โดยมีการค้นคว้า ข้อมูลความเป็นมา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

7. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การรายงานข้อมูลการเงิน ให้ตรวจสอบ บัญชีตามปีการศึกษา (Academic Year) โดยให้แบ่งปีงบประมาณมาเป็นปีการศึกษา ประกอบด้วย ร้อยละของเงินเดือนบุคลากรทุกประเภทต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด ร้อยละของเงินเดือนบุคลากรในการบริหารจัดการต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดหรือจำนวนบุคลากรในการบริหารจัดการ (Non-academic) ต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า ร้อยละของค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการของส่วนกลางต่อ ค่าใช้จ่ายทั้งหมด ค่าเสื่อมราคาต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาหรือเทียบเท่า ร้อยละของเงินเหลือจ่าย สุทธิต่อรายรับจริงทั้งหมด

7.1 ร้อยละของเงินเดือนบุคลากรทุกประเภทต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด (ไม่รวมเงินเดือนบุคลากรในการบริหารจัดการหอพัก โรงพยาบาล ฯลฯ) หมายถึง ร้อยละของงบประมาณหมวดเงินเดือน ค่าตอบแทนของบุคลากรทั้งหมดต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด

7.2 ร้อยละของเงินเดือนบุคลากรในการบริหารจัดการต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดหรือจำนวนบุคลากรในการบริหารจัดการ (Non-academic) ต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า (ไม่รวมเงินเดือนบุคลากรในการบริหารจัดการหอพัก โรงพยาบาล ฯลฯ) หมายถึง ร้อยละของงบประมาณหมวดเงินเดือน ค่าตอบแทนของบุคลากรสายสนับสนุน (Non-academic) ต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด หรืออาจใช้ตัวบ่งชี้จำนวนบุคลากรสายสนับสนุน (Non-academic) ต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า

7.3 ร้อยละของค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการของส่วนกลางต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด (ไม่รวมเงินเดือนบุคลากรในการบริหารจัดการหอพัก โรงพยาบาล ฯลฯ) หมายถึง ร้อยละของค่าใช้จ่ายด้านงานบริหารในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานบริหาร เช่น สำนักอธิการบดี หรือของคณะ ต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด

7.4 ค่าเสื่อมราคาต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า หมายถึง ค่าเสื่อมราคาทั้งหมดต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาหรือเทียบเท่า (FTES) ทั้งหมด (คิดเป็นหน่วยบาทต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า)

7.5 ร้อยละของเงินเหลือจ่ายสุทธิต่อรายรับจริงทั้งหมด หมายถึง รายได้ทั้งหมดของสถาบันภายหลังจากหักค่าใช้จ่ายทั้งหมดออกแล้ว โดยแสดงในรูปของร้อยละของค่าใช้จ่ายทั้งหมด ทั้งนี้ สถาบันอาจจะพิจารณาเลือกใช้ตัวบ่งชี้อื่นนอกจากร้อยละเงินหรือจ่ายสุทธิต่อรายรับจริงทั้งหมด คือ สิ้นทรัพย์ถาวรต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าทั้งหมด หรือสิ้นทรัพย์หมุนเวียนต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด

8. มาตรฐานด้านระบบการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง ระบบประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และสามารถรับประกันคุณภาพภายนอกได้ ประกอบด้วย มีระบบและกลไกในการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประสิทธิภาพของการประกันคุณภาพภายใน

8.1 มีระบบและกลไกในการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง หมายถึง การดำเนินงานของสถาบันการศึกษาในการกำหนดระเบียบ วิธีการ ขั้นตอน บุคลากร งบประมาณ และการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาตามที่ต้นสังกัดได้กำหนดไว้

8.2 ประสิทธิภาพของการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง ผลที่ได้จากการดำเนินงานของการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาที่ได้นำมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายหรือแผนที่กำหนดไว้

9. มาตรฐานด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษารวมถึงเป็นการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณี การดำรงชีวิต ให้นักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นนั้น ประกอบด้วย นำความรู้ท้องถิ่นมาใช้ นำคนท้องถิ่นมาร่วมสอน

9.1 นำความรู้ท้องถิ่นมาใช้ หมายถึง ความรู้ที่เป็นทฤษฎี ไม่มีลายลักษณ์อักษร ใช้ได้ในแต่ละท้องถิ่นหรือชุมชน มีลักษณะเป็นความรู้เพื่อแก้ปัญหาในเชิงปฏิบัติของคนในท้องถิ่นหรือชุมชนนั้น ถือเป็นความรู้ที่สัมพันธ์กับการศึกษายุคปัจจุบันตลอดจนเป็นการสืบทอดความรู้ท้องถิ่นนั้น รวมทั้งเป็นความรู้ให้นักศึกษานำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพอิสระของตนเองได้

9.2 นำคนท้องถิ่นมาร่วมสอน หมายถึง การนำความรู้ที่ถูกสร้างหรือคิดขึ้น โดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ไม่ว่าจะเป็งานประเพณี วิธีการผลิต การดำรงชีวิต เป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ มหาวิทยาลัยควรสืบเนื่องเชื่อมโยงกระบวนการสร้างและสืบทอดความรู้ท้องถิ่นแก่ผู้เรียน ด้วยการนำคนในท้องถิ่นนั้นมาร่วมสอน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อนักศึกษาที่จะเป็นอนาคตของประเทศต่อไป

10. มาตรฐานด้านหลักสูตร หมายถึง หลักสูตรมีความหลากหลาย ทันสมัย สามารถนำไปพัฒนาสังคมและประเทศได้ ประกอบด้วย จำนวนหลักสูตร หลักสูตรปรับปรุงอยู่เสมอ มุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพชีวิต

10.1 จำนวนหลักสูตร หมายถึง จำนวนหลักสูตรมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษาที่กำลังจะสอบคัดเลือก และผู้ที่กำลังจะศึกษา เพื่อที่จบมาสามารถเป็นกำลังของประเทศไทยในอนาคตต่อไป

10.2 หลักสูตรปรับปรุงอยู่เสมอ หมายถึง หลักสูตรมีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ตามสังคมยุคปัจจุบัน มีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพ ประกอบกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตในอนาคต

10.3 มุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพชีวิต หมายถึง มหาวิทยาลัยดำเนินการตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา และต้องมุ่งพัฒนาคน ให้มีความสมดุลทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม ส่งผลให้บัณฑิตที่จบการศึกษาออกมามีคุณภาพ ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต

11. มาตรฐานด้านระบบการเรียนการสอน หมายถึง ระบบการเรียนการสอน ต้องมีการพัฒนา มีความหลากหลาย และสร้างกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย มีกิจกรรมการสอนหลายวิธี มีการเตรียมแผนการสอน

11.1 มีกิจกรรมการสอนหลายวิธี หมายถึง มหาวิทยาลัยกำหนดภารกิจของอาจารย์ ในด้านการสอน ให้มีกิจกรรมการสอนหลายวิธี เพื่อลดความจำเจ สร้างความแปลกใหม่ สร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย

11.2 มีการเตรียมแผนการสอน หมายถึง อาจารย์ต้องเตรียมแผนการสอนทุกครั้ง ก่อนทำการเรียนการสอน โดยทำเป็นประจำ จะส่งผลให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจวิชานั้นมากขึ้น

12. มาตรฐานด้านการบริจาคเงิน โดยศิษย์เก่า หมายถึง เงินช่วยเหลือจากศิษย์เก่าหรือเงินบริจาคโดยศิษย์เก่า มีส่วนช่วยสนับสนุนในงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการทุกหมวด ส่งเสริมกิจกรรมของสถานศึกษา ส่งเสริมกิจกรรมสังคม ตลอดจนเป็นทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาที่เรียนดี แต่ยากจน เป็นต้น

13. มาตรฐานด้านการสร้างมูลค่าเพิ่มให้นักศึกษา หมายถึง การพัฒนาองค์ความรู้ที่เป็นสากลให้กับนักศึกษา พัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการต่าง ๆ ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมให้นักศึกษาก่อคิด ก่อแสดงออก ก่อแข่งขัน ส่งผลให้ได้รับรางวัล

14. มาตรฐานด้านการรับสมัครนักศึกษา หมายถึง มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญในการสอบคัดเลือกเพื่อรับสมัครนักศึกษา ประกอบด้วย การยื่นข้อเสนองานในภายหลัง การคัดเลือกโดยการสอบข้อเขียน การคัดเลือกโดยการสอบสัมภาษณ์ การคัดเลือกโดยการสอบสัมภาษณ์และสอบข้อเขียน

14.1 การยื่นข้อเสนองานในภายหลัง หมายถึง มหาวิทยาลัยมีความยืดหยุ่นในการคัดเลือกเพื่อรับสมัครนักศึกษา

14.2 การคัดเลือกโดยการสอบข้อเขียน หมายถึง มหาวิทยาลัยนำวิธีการคัดเลือกนักศึกษาโดยการสอบข้อเขียนที่เหมาะสมของแต่ละหลักสูตร มาใช้ในการพิจารณา

14.3 การคัดเลือกโดยการสอบสัมภาษณ์ หมายถึง มหาวิทยาลัยนำวิธีการคัดเลือกนักศึกษาโดยการสอบสัมภาษณ์ที่เหมาะสมของแต่ละหลักสูตร มาใช้ในการพิจารณา

14.4 การคัดเลือกโดยการสอบสัมภาษณ์และสอบข้อเขียน หมายถึง มหาวิทยาลัยนำวิธีการคัดเลือกโดยการสอบสัมภาษณ์และสอบข้อเขียนที่เหมาะสมของแต่ละหลักสูตร มาใช้ในการพิจารณา

นิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวกับการบริหารคุณภาพการศึกษา

1. วางแผนการดำเนินงาน หมายถึง การกำหนดความละเอียดในการทำงานเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ แผนการดำเนินงานประกอบด้วย เจตนารมณ์ขององค์กร นโยบาย วัตถุประสงค์

1.1 เจตนารมณ์ขององค์กร หมายถึง สิ่งที่องค์กรมองไปข้างหน้าในการที่องค์กรประสงค์จะให้ไปถึงสิ่งใดบ้าง โดยเจตนารมณ์ที่ดีจะต้องครอบคลุมสิ่งที่กระทำ และต้องมีความเป็นไป ส่วนงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดเจตนารมณ์ขององค์กรไว้มีข้อความว่า สมศ. เป็นองค์กรทางวิชาการที่เชี่ยวชาญด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของไทย ให้มีคุณภาพและผู้เรียน ได้รับการศึกษาให้สถาบันการศึกษาที่มีการบริหารและจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดีมีความสามารถและมีความสุข

1.2 นโยบาย หมายถึง ความต้องการให้เกิดการประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เกิดการประเมินคุณภาพการศึกษาดังนี้

1.2.1 ให้มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งให้ได้รับการประเมินภายนอกภายใน 6 ปี โดยครั้งแรกจะสิ้นสุดในเดือนสิงหาคม 2548 และจากนั้นทุก 5 ปี ให้รับการประเมินจากภายนอก 1 ครั้ง

1.2.2 ให้มีการประเมินภายใน โดยบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยก็ได้ โดยให้มีการประเมินอย่างต่อเนื่องปีละ 1 ครั้ง

1.3 วัตถุประสงค์ หมายถึง สิ่งที่กำหนดขึ้นเพื่อให้รู้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษา ทำขึ้นเพื่ออะไร

2. โครงสร้างองค์การและสภาพแวดล้อมการบริหารการพัฒนา หมายถึง ระบบที่เป็นทางการขององค์การซึ่งแสดงผลความสัมพันธ์ระหว่าง รูปแบบโครงสร้าง ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ กรรมการ

2.1 รูปแบบโครงสร้าง หมายถึง โครงสร้างการบริหารคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย สำนักงานมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โครงสร้างการบริหารคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย โครงสร้างการบริหารคุณภาพการศึกษาของตนเอง อีกทั้งรวมถึงสิ่งที่เป็น รูปธรรมและนามธรรมทั้งภายในและภายนอกและรอบ ๆ องค์การ และเป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมและ นามธรรมมีอิทธิพลหรือ โครงสร้าง กระบวนการ และพฤติกรรมของการพัฒนาการบริหาร

2.2 ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ หมายถึง บุคลากรทุกประเภท ทุกตำแหน่งที่อยู่ใน โครงสร้างการบริหารนั้น ๆ บุคลากรใน โครงสร้างบริหารประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง อาจารย์ พนักงาน ลูกจ้างมหาวิทยาลัย ซึ่งในแต่ละมหาวิทยาลัย โครงสร้างการบริหารการประกัน คุณภาพการศึกษา จะมีจำนวนแตกต่างกันดังนี้ มหาวิทยาลัยมีขนาดใหญ่ มีจำนวน 30-50 คน มหาวิทยาลัยขนาดกลางมีจำนวน 30-40 คน มหาวิทยาลัยขนาดเล็กมีจำนวน 20-30 คน

2.3 กรรมการ หมายถึง กลุ่มคนที่มีบทบาทในการกำหนดแนวปฏิบัติ ตัดสินในแต่ละ ชั้นของ โครงสร้าง การบริหาร สำหรับกรรมการของ โครงสร้างบริหารการประกันคุณภาพของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีคณะกรรมการอยู่ 2 คณะ คือ คณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการตรวจประเมินภายในของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเป็นผู้ดำเนินการ เอง โดยที่การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาของ สถาบันอุดมศึกษา และจะต้องประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง

3. กฎหมาย หมายถึง รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง หรือ ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารคุณภาพการศึกษา

3.1 รัฐธรรมนูญ หมายถึง รัฐธรรมนูญปี 2540 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประกัน คุณภาพการศึกษา ได้แก่ มาตรา 42 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรมการเรียน การสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้เท่าที่ ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองศีลธรรมอันดีของประชาชน มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและ สนับสนุนให้เอกชน จัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา แห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริม

ความรู้ และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยกับพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศและพัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

3.2 พระราชบัญญัติ หมายถึง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (Educational Quality Assurance: EQA) โดยมุ่งเน้นที่จะรักษามาตรฐานของการศึกษา แต่ละแห่งให้เป็นที่ยอมรับอย่างเป็นทางการ ทั้งนี้ด้วยมุ่งหวังที่จะเห็นผู้จบการศึกษาทุกระดับมีผลการเรียนรู้ (Learning Outcome) ด้านพุทธพิสัยและจิตพิสัยที่มีคุณภาพเป็นไปตามกำหนดหลักสูตร และความหวังของผู้เกี่ยวข้องนอกจากนี้ยังหมายถึงพระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 49 และ มาตรา 51 กำหนดไว้ดังนี้

มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีสถานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการและแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้ง ในทุก 5 ปี นับตั้งแต่ การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน

มาตรา 51 ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาใดไม่ได้มาตรฐานที่กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาจัดทำข้อเสนอและการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าว ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษารายงานต่อคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือคณะกรรมการอุดมศึกษาเพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข

3.3 กฎ ระเบียบ ประกาศ หมายถึง ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2539 เอกสารแนบท้ายประกาศทบวงมหาวิทยาลัยและแนวปฏิบัติ ในการประกันคุณภาพการศึกษาในระบบอุดมศึกษา พ.ศ. 2539 ประกาศนโยบายทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2544 มติองค์การค้ำโลก พ.ศ. 2544 และข้อตกลงเขตการค้าเสรี พ.ศ. 2547 โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2539

ด้วยทบวงมหาวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นสมควรดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพตามมาตรฐานสากลโดยทั่วไป เพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนระดับสูงของประเทศที่กำลังพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งเป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐบาลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ที่จะเข้าไปสู่ตลาดแรงงานเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ต่อไป

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการด้านคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้เป็นไปอย่างมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ต่อไป

ฉะนั้น อาศัยอำนาจพระราชบัญญัติระเบียบการปฏิบัติราชการทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2520 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 ตามมาตรา 4(2) และ (3) ทบวงมหาวิทยาลัยจึงกำหนดนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) ทบวงมหาวิทยาลัยจะพัฒนาให้มีระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการรักษาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษา 2) ทบวงมหาวิทยาลัยจะส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นภายในสถาบัน 3) ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดหลักการและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นเพื่อเป็นแนวทางเบื้องต้นในการดำเนินการ 4) เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของแต่ละสถาบัน ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานภายนอกจัดให้มีกลไกของการตรวจสอบและประเมินผลระบบการประกันคุณภาพการศึกษา 5) ทบวงมหาวิทยาลัยสนับสนุนการส่งเสริมในหน่วยงานหรือสถาบันต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา 6) ทบวงมหาวิทยาลัยจะส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลข่าวสารและผลจากกิจกรรมมาประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ มาเผยแพร่ต่อสังคมภายนอกมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ

3.2.2 เอกสารแนบท้ายประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2539

หลักการและแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

การควบคุมคุณภาพขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านการเรียนการสอนและการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำมาซึ่งคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้นสถาบันจึงควรจัดให้มีระบบการควบคุมคุณภาพของการดำเนินการขึ้นภายในสถาบันทั้งในระดับสถาบัน คณะ หรือสาขาวิชา เพื่อเป็นการประกันว่าผลผลิตของสถาบันจะ

ได้คุณภาพและมีมาตรฐานอย่างน้อยไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่ควรจะเป็นของสถานศึกษาในระดับปริญญาต่าง ๆ จึงเห็นสมควรให้กำหนดแนวทางปฏิบัติเบื้องต้นขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินการในระยะแรกดังนี้

3.2.2.1 ในสถาบันอุดมศึกษาจัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพขึ้นเป็นการเฉพาะ

3.2.2.2 ให้สถาบันอุดมศึกษา พัฒนาระบบระบกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นภายในสถาบัน

3.2.2.3 ในการพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายใน ทางสถาบันอุดมศึกษาควรเน้นการจัดให้มีระบบการควบคุมคุณภาพขององค์ประกอบต่าง ๆ

3.2.2.4 เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินงานตามแนวปฏิบัติดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้รับการยอมรับจากสังคมภายนอกโดยกว้างขวางทบวงมหาวิทยาลัยได้จัดให้มีกลไกการติดตาม ตรวจสอบ ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ

3.2.2.5 ภายหลังจากการออกประกาศฉบับที่แล้ว ทบวงมหาวิทยาลัยโดยคณะกรรมการมาตรฐานศึกษาจะได้จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพ

ประกาศนโยบายทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2544

ปี พ.ศ. 2544 ทบวงมหาวิทยาลัยได้ประกาศนโยบาย และแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษา เมื่อ 8 กรกฎาคม 2544 เพื่อเป็นแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษา

3.4 มติ หมายถึง มติที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ได้มีมติเสนอหลักการแนวทางและวิธีในการประกันคุณภาพทางวิชาการในมหาวิทยาลัยไทยขึ้นเป็นครั้งแรก โดยมีมติองค์การการค้าโลก พ.ศ. 2544 ข้อตกลงเขตการค้าเสรี พ.ศ. 2547 โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.4.1 มติองค์การการค้าโลก

ปี พ.ศ. 2544 มติองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) มีมติให้ประเทศสมาชิกให้เปิดเสรี การค้าสินค้าบริการในปี พ.ศ. 2548 การศึกษาถือว่าการบริการชนิดหนึ่ง ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2548 ประเทศไทยจะต้องเปิดเสรีทางการศึกษา ให้กับประเทศสมาชิก WTO ที่ต้องการมาเปิดการศึกษาในประเทศไทย

3.4.2 ข้อตกลงเขตการค้าเสรี พ.ศ. 2547

เมื่อกรกฎาคม พ.ศ. 2547 ประเทศไทยได้เจรจาเขตการค้าเสรี (Free Trade Area) กับประเทศออสเตรเลีย โดยข้อตกลงประการหนึ่งคือ อนุญาตให้ทางออสเตรเลียมาจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา

ในประเทศไทยได้เฉพาะด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี รวมถึงวิทยาศาสตร์เพื่อชีวิต เทคโนโลยีภาค และนาโนเทคโนโลยี นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2547 พบว่ามีสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาไทยในรูปแบบ มหาวิทยาลัยและวิทยาลัย ทั้งหมดจำนวน 119 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยต้นสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐเดิม 24 แห่ง วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเอกชน 54 แห่ง มหาลัยราชภัฏ 41 แห่ง (ยังไม่รวม เทคโนโลยีราชวมงคล หรือสถาบันอื่น ๆ ที่เตรียมตัวสอนระดับอุดมศึกษา) และมหาวิทยาลัย ต่างประเทศทั้งหมดจะต้องเปิดให้บริการ การศึกษาอย่างเสรีตามมติองค์กร การค้าโลก (WTO) เมื่อ พ.ศ. 2544 ให้เปิดเสรีสินค้าบริการในประเทศสมาชิกใน พ.ศ. 2548 การศึกษาเป็นการบริการชนิดหนึ่ง ดังนั้นการศึกษา จึงเป็นสินค้าบริการด้วย เมื่อสถาบันการศึกษามีจำนวนหลายแห่ง ย่อมเป็น โอกาสให้ ผู้เรียนซึ่งอาจจะเรียกว่าผู้บริโภค สามารถเลือกสินค้าและบริการจากผู้ผลิตจำนวนมากหรือมีสินค้าที่มีการทดแทนกัน ได้จำนวนมาก สถาบันใดไม่มีผู้เรียนเลือกเรียนสถาบันจะต้องปิดตัวลงในที่สุด ดัง ทฤษฎี Exit-voice Theory

4. งบประมาณ หมายถึง จำนวนเงินที่ตั้งไว้ว่าจะได้ใช้เท่าไรในปี งบประมาณนั้น ๆ แบ่งเป็นงบประมาณแผ่นดิน และงบประมาณเงินรายได้

4.1 จัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพียงพอ และ

4.2 จัดสรรงบประมาณแผ่นดินตรวจสอบได้ หมายถึง แผนบริหารราชการแผ่นดิน และในแต่ละปีงบประมาณส่วนราชการ จะต้องจัดทำแผนปฏิบัติการราชการประจำปี โดยให้ระบ ุสาระสำคัญ เกี่ยวกับนโยบายการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ เป้าหมายของผลสัมฤทธิ์ของงาน รวมทั้งประมาณการ รายได้ รายจ่าย และทรัพยากรอื่น ๆ ที่จะต้องใช้เสนอต่อรัฐมนตรี เพื่อให้ความเห็นชอบ จากนั้นสำนักงานประมาณ จะดำเนินการจัดสรรงบประมาณ เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุผล สำเร็จในแต่ละภาระงาน จึงจะต้องเริ่มปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกา ตั้งแต่การเสนอขอตั้ง งบประมาณปี 2549 เป็นต้นไป

4.3 จัดสรรงบประมาณรายได้เพียงพอ และ

4.4 จัดสรรงบประมาณรายได้ตรวจสอบได้ หมายถึง งบประมาณที่นำมาเป็นรายจ่าย ที่ได้มาจากด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากเงินงบประมาณแผ่นดิน ได้แก่ เงินบริจาค เงินค่าธรรมเนียม การศึกษา เงินค่าบริการวิชาการ เงินจากการขายสินค้า เป็นต้น งานประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย เป็นงานสำคัญ มหาวิทยาลัยจะจัดสรรเงินงบประมาณ ให้ทั้งระดับมหาวิทยาลัยและระดับคณะ

5. กระบวนการบริหาร หมายถึง ขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุสำเร็จงานที่ทำตาม วัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยมีขั้นตอนกระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน คือ PDCA (Plan Do Check Action)

5.1 Plan หมายถึง การวางแผนงานที่จะทำให้เนื้อหางานองค์กรประกอบประเมินคุณภาพนั้นปฏิบัติไปตามที่วางไว้ ประกอบด้วย

5.1.1 การจัดการบริหารคุณภาพมีการกำหนดระยะของแผนไว้ชัดเจน

5.1.2 ในแบบได้กำหนดความรับผิดชอบในการนำแผนไปปฏิบัติไว้ชัดเจน

5.1.3 ในการจัดทำแผนบริหารคุณภาพได้จัดงบประมาณไว้ชัดเจน

5.2 Do หมายถึง การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ทุกขั้นตอน ประกอบด้วย

5.2.1 ในการปฏิบัติตามแผนมีกำลังคนที่รับผิดชอบเพียงพอ

5.2.2 ในการปฏิบัติตามแผนมีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เพียงพอ

5.3 Check หมายถึง ตรวจสอบการดำเนินงานที่กำลังปฏิบัติ หรือปฏิบัติเสร็จแล้วว่าถูกต้องได้ผลเพียงใด มีอะไรจะแก้ไขหรือไม่ ประกอบด้วย

5.3.1 ในการตรวจสอบการดำเนินงานที่กำลังปฏิบัติมีการตรวจสอบเพียงพอ

5.3.2 ในการตรวจสอบมีการกำหนดระยะเวลาการตรวจสอบไว้ชัดเจน

5.3.3 ในการตรวจสอบผู้ปฏิบัติงานให้ความร่วมมือ

5.4 Action หมายถึง การวิเคราะห์ว่าควร จะดำเนินการอย่างไรทั้งจุดเด่นที่ได้อยู่แล้วก็ทำให้ดีขึ้น และจุดด้อยที่ต้องมีการปรับปรุงพัฒนาที่ควรหาวิธีการพัฒนา ประกอบด้วย

5.4.1 มีการปรับปรุงและนำไปปรับปรุงหรือพัฒนางาน

5.4.2 มีการเขียนข้อสรุปและข้อเสนอแนะชัดเจน

6. หลักคุณภาพ หมายถึง วิธีการนำวิธีการจัดการคุณภาพอื่น ๆ เข้ามาเริ่มกับการบริหารงานคุณภาพตามแบบองค์กรประกอบที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษากำหนด ประกอบด้วย ISO 9000, TQM, Six Sigma, P.S.O.

6.1 ISO 9000 หมายถึง ระบบมาตรฐานในอุตสาหกรรมที่สถานศึกษานิยมนำมาใช้ในกระบวนการบริหารคุณภาพการศึกษา ต่อมา ISO 9000 พัฒนาเป็น ISO 9001-2000 โดยมีหลักการจัดการคุณภาพ 8 ข้อ ได้แก่ 1) เข้าใจถึงความต้องการของลูกค้าทั้งในปัจจุบันและอนาคตเพื่อสามารถผลิต/ ให้บริการตามความต้องการของลูกค้าได้ นอกจากนี้ควรพยายามพัฒนาองค์กรให้ได้เกินความหมายของลูกค้า 2) ผู้บริหารต้องตั้งเป้าหมายและทิศทางขององค์กรให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นอกจากนี้จะต้องสร้างและคงไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมที่ทำให้คนในองค์กรมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร 3) บุคลากรทุกระดับชั้นต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบคุณภาพเพื่อประโยชน์สูงสุดขององค์กร 4) มีการจัดสรรทรัพยากรและกิจกรรมที่สัมพันธ์กันอย่างเป็นกระบวนการเพื่อให้ได้ผลอย่างที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากขึ้น

5) มีการบ่งชี้ทำความเข้าใจ และจัดการระบบของกระบวนการที่มีความสัมพันธ์กัน เพื่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลขององค์กร 6) การปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องเป็นเป้าหมายขององค์กรที่ยั่งยืน 7) การตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของการวิเคราะห์ข่าวสาร และข้อมูลที่เป็นจริง 8) ความสัมพันธ์ที่เป็นประโยชน์ ร่วมกันระหว่างองค์กรและผู้ส่งมอบ ช่วยเพิ่มขีดความสามารถขององค์กร

6.2 TQM หมายถึง การควบคุมคุณภาพแบบเบ็ดเสร็จ เป็นแนวคิดในการทำงานที่เน้นให้พนักงานทุกคนและทุกระดับชั้นในองค์กร ตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูง ไปจนถึงพนักงานระดับปฏิบัติการขององค์กรทั้งหมดในทุกส่วนของงาน โดยมีการปฏิบัติอยู่ 5 เรื่องคือ 1) มุ่งเน้นตอบสนองลูกค้า 2) ทำงานให้ถูกตั้งแต่แรก 3) สื่อสารเรื่อง TQM ให้สมาชิกในองค์กร ได้รับทราบทุกคน 4. ต้องการมีการวัดงานและจดบันทึกผลอย่างสม่ำเสมอ 5. การทำ TQM จะต้องทำสิ่งต่างๆ ไปพร้อมกัน

6.3 Six Sigma หมายถึง ระบบบริหารคุณภาพประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ
 ขั้นที่ 1 การค้นหาหรือระบุปัญหาที่แท้จริงก่อนว่าคืออะไร
 ขั้นที่ 2 การลงมือหาค่าที่เกี่ยวข้องหรือวัดว่าอยู่ตรงไหน
 ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ว่ากระบวนการที่ทำมีสภาพอย่างไรหรือปัญหาอยู่ที่ไหน
 ขั้นที่ 4 การลงมือปรับปรุงกระบวนการ/ สภาพการณ์
 ขั้นที่ 5 การควบคุมรักษาระดับความสำเร็จไว้ภายใต้เงื่อนไขความจำกัดของงานระบบ

Six Sigma ในอุตสาหกรรมจะยอมรับให้เกิดของเสียได้ในปริมาณ 3.4 ชิ้น ในการผลิต 1 ล้านชิ้น

6.4 P.S.O. หมายถึง การพัฒนาระบบมาตรฐานสากลของประเทศไทยด้านการจัดการ และสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐ และย่อมาจาก Thailand International Public Sector Standard Management System and Outcomes โดย

P. หมายถึง Public Sector หรือภาครัฐ

S. หมายถึง Standard Management System หรือระบบมาตรฐานด้านการจัดการ

O. หมายถึง Outcomes หรือสัมฤทธิ์ผล

การจัดทำระบบ P.S.O. จะดำเนินการพัฒนามาตรฐานของระบบบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐรวม 10 ระบบ ดังนี้ 1) ระบบหัวใจ 2) ระบบการสื่อสาร 3) ระบบการตัดสินใจ 4) ระบบการพัฒนาบุคลากร 5) ระบบการตรวจสอบถ่วงดุล 6) ระบบการมีส่วนร่วม 7) ระบบการบริการภาคเอกชน ประชาชน 8) ระบบการประเมินผล 9) ระบบการคาดคะเนและแก้ไขวิกฤต และ 10) ระบบวัฒนธรรมและจรรยาวิชาชีพ

7. การบริหารงานธุรการ หมายถึง หน่วยงานกลางในการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ มีส่วนช่วยสนับสนุนและเป็นสื่อกลาง ทำให้การบริหารงานราบรื่น เคลื่อนไหวได้คล่องตัวมากขึ้น

8. ความโปร่งใสในการบริหาร หมายถึง มหาวิทยาลัยมีระบบการบริหารงานที่โปร่งใสในแต่ละมาตรฐานคุณภาพการศึกษา เช่น งบประมาณ สามารถตรวจสอบได้

นิยามศัพท์เกณฑ์การประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

ผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษา หมายถึง ผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษ้ออกมาเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ Awareness, Attempt, Achievement โดย Awareness หมายถึง มหาวิทยาลัยมีความตระหนักถึงความสำคัญ มีจิตใจอยากพัฒนาให้ดีขึ้น Attempt หมายถึง มหาวิทยาลัยมีความพยายามที่จะทำให้ความตระหนักเป็นจริง มีร่องรอยความพยายาม Achievement หมายถึง มหาวิทยาลัยมีการบรรลุผลสัมฤทธิ์จากการพยายาม ซึ่งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาใช้เป็นเกณฑ์การให้ผลประเมินคุณภาพภายนอก ในรอบที่ 1

การสำรวจมาตรฐานคุณภาพการศึกษา หมายถึง การสำรวจว่า มหาวิทยาลัยมีการนำมาตรฐานคุณภาพการศึกษาทั้ง 14 ประการมาปฏิบัติอย่างไรบ้าง โดยแบ่งเกณฑ์การประเมินเป็น 6 เกณฑ์ ดังนี้

- 0 หมายถึง ไม่ได้ปฏิบัติ
- 1 หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ปฏิบัติน้อย
- 3 หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง
- 4 หมายถึง ปฏิบัติมาก
- 5 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

การสำรวจหลักบริหารคุณภาพการศึกษา หมายถึง การสำรวจว่า มหาวิทยาลัยมีการนำหลักบริหารคุณภาพการศึกษาทั้ง 8 ประการมาปฏิบัติอย่างไรบ้าง โดยแบ่งเกณฑ์การประเมินเป็น 5 เกณฑ์ ดังนี้

- 1 หมายถึง มหาวิทยาลัยมีแนวทางให้ปฏิบัติที่จะใช้หลักบริหารน้อยที่สุด (น้อยที่สุด)
- 2 หมายถึง มหาวิทยาลัยมีแนวทางให้ปฏิบัติที่จะให้หลักบริหารน้อย (น้อย)
- 3 หมายถึง มหาวิทยาลัยมีการถ่ายทอดหลักบริหารเพื่อนำ ไปปฏิบัติ (ปานกลาง)
- 4 หมายถึง มหาวิทยาลัยสร้างการเรียนรู้ให้เกิดการปฏิบัติต่อหน่วยงานต่าง ๆ (มาก)

5 หมายถึง มหาวิทยาลัยมีหลักบูรณาการให้เกิดการใช้หลักบริหารครอบคลุมทั่วถึง (มากที่สุด)

โดยนำหลักการของ TQA (Thailand Quality Award) มาประยุกต์กับหลักการ แบ่ง Scale ระดับคะแนนเป็น Interval Scale หลัก TQA ได้แก่ การให้คะแนนเป็น Approach หมายถึง มีแนวทางให้ปฏิบัติที่จะใช้หลักบริหาร, Deployment หมายถึง มีการถ่ายทอดหลักบริหารเพื่อนำไปปฏิบัติ, Learning หมายถึง สร้างการเรียนรู้ให้เกิดการปฏิบัติต่อหน่วยงานต่าง ๆ, Integration หมายถึง มีหลักบูรณาการให้เกิดการใช้หลักบริหารครอบคลุมทั่วถึง

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University